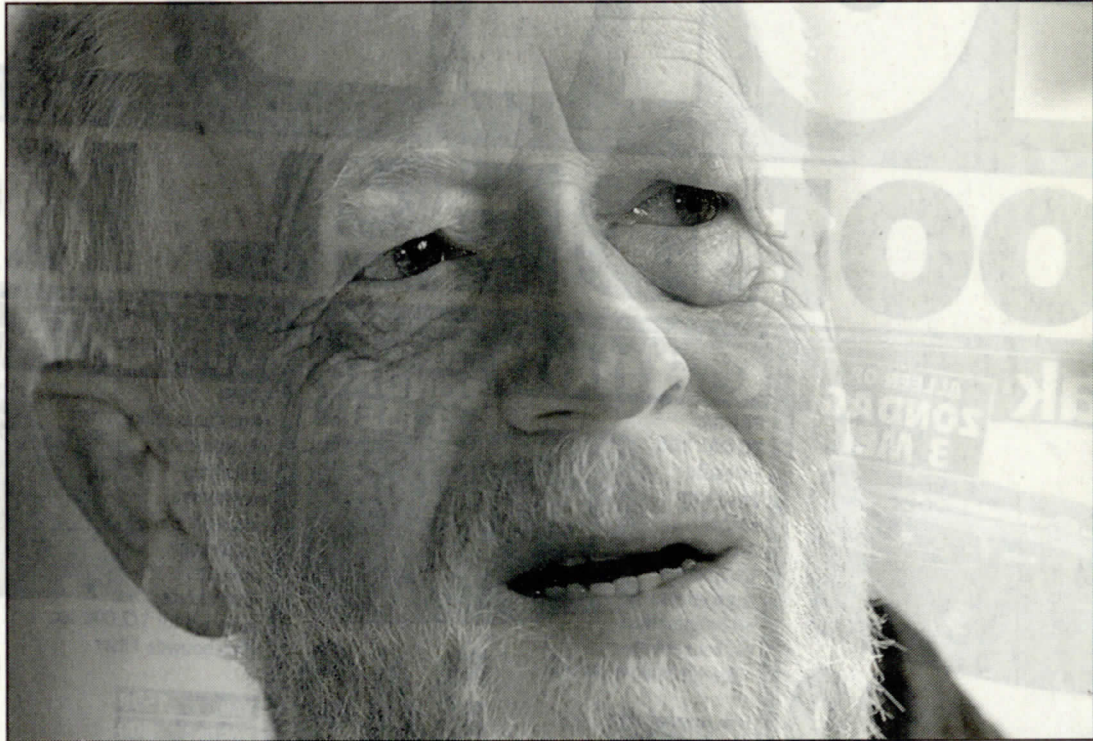

Een taal is zo mooi als de mensen die haar spreken

In de voormalige synagoge van Winschoten geeft de Groninger groep Zuver Wotter na afloop van de nationale dodenherdenking een concert met liederen op teksten van Bertolt Brecht, Wilhelm Müller en Saul van Messel. De oorlogsliederen van Brecht en de 'Winterreise' van Müller werden in het Gronings vertaald door Jan Siebo Uffen. De componisten Kurt Weill, Hans Eisler, Franz Schubert en Ellen Dijkhuizen schreven de muziek en de tenor Eppo Bodde en componiste/pianiste Ellen Dijkhuizen voeren ze uit.

▲ Jan Siebo Uffen: „Gronings is de taal van mijn hart.”

Foto: Dennis Beek

De presentatie van het programma ligt in handen van vertaler/dichter Jan Siebo Uffen, in het dagelijks leven docent Nederlands aan de pabo in Groningen. Het programma kan volgens van Uffen gekarakteriseerd worden als 'strijdbaar': „Maatschappelijk liggen die teksten niet gemakkelijk. Wat ik met Brecht heb? Hij is heel belangrijk geweest voor de marxistische beweging in de hele wereld. En het is momenteel Brechtjaar. Honderd jaar geleden werd Bertolt Brecht geboren. Dus je zou zeggen dat er hier in Nederland wel het een en ander aan Brecht zou worden gedaan. Nou, vergeet het maar.

Door **Jan Misdom**

„In Duitsland krijgt Brecht dit jaar wel de volle aandacht. In Nederland slaat het niet aan. En als hier dan al iets aan Brecht gedaan wordt, zijn het de meer zoetige teksten. Terwijl de teksten van Brecht nu juist zo sterk zijn, waarbij hij tegen het publiek schijnt te zeggen: 'zoek je het zelf maar uit'. Bijvoorbeeld in het lied *De Kersendief* dat we in een vorig programma gedaan hebben. In dat lied beschrijft hij iemand die 's morgens wakker wordt van een vreemd geluid in zijn tuin. Hij kijkt in zijn tuintje - hij vertelt het verhaal helemaal in de termen van mijn en dijn - en ontdekt in de kersenboom een jongeman, gekleed in een versleten broek; duidelijk een armoedzaaiër. De jongen wuift heel vrolijk naar hem en ritst onderhand z'n kersen uit zijn boom. Het eind van het lied is dat de eigenaar

van de tuin weer gaat slapen, maar hij blijft heel onrustig. Daarmee is het lied uit. Het lied gaat over het samen delen van de gemeenschappelijke middelen en de problemen die dat oproept.

Consequenties

„Wie voor socialist speelt zal ook de consequenties moeten accepteren. Steeds hoort de eigenaar, het schoolvoorbeeld van een salon-socialist, het fluiten van die knakker in zijn boom. Dat onderstreept Eisler fantastisch door middel van heel onrustige muziek bij het weer inslapen van die zogenaamde marxist die liever niet z'n kersen deelt. In dat lied wordt in feite de spot gedreven met de eigen gelovigen.”

■ Is Brechts geloof ook het jouwe?

„Ik kom uit een socialistisch nest. We zijn echter nooit erg strijdbaar geweest. Mijn vader heeft nooit met de rooie vlag voorop gelopen, maar hij was wel een overtuigd socialist. Ook op het moment dat hij iets meer ging verdienen en een kleine aannemer werd, bleef hij toch volhouden dat de socialistische wetten in principe goed zijn, ook al gingen ze in tegen zijn directe belangen. Het ideaal van samen eerlijk delen en gelijke kansen voor iedereen heeft mijn vader aan mij doorgegeven.

„Ik ben wel altijd een opstandige hond geweest. Op de middelbare school leerde ik de *Dreigroschenoper* uit m'n hoofd, dat zegt wel iets over mijn interesses. En in de stad Groningen zat ik weldra - dat was in '64 na de middelbare schooltijd - in iedere artistieke beweging die er maar te vinden was. In die tijd waren we

drukker bezig met actie voeren dan met studeren. Op de universiteit heb ik echter wel gezien dat indien de onderliggende laag de heersende laag wordt, het gelazer opnieuw begint. Dan heb je alleen maar een nieuwe generatie machthebbers die nog moeilijker weg te krijgen is dan de vorige.”

■ Kun je uitleggen wat er zo fraai aan het Gronings is?

„Het is de taal van mijn hart. Het Nederlands is voor mij de taal van het verstand. Daar verdien ik m'n brood mee. Bij het Gronings krijg ik diverse zintuiglijke indrukken. Voor mij is het een rijke taal. Een voorbeeld: mijn moeder heeft slechts de lagere school doorlopen, maar zij heeft een woordenschat waar mijn Nederlandstalige woordvoorraad niet tegenop kan. En wanneer mijn ouders Gronings tegen elkaar spraken, bleek dat de nuances van de taal buitengewoon nauw staken.

Streek

„Tot m'n zesde sprak ik alleen maar Gronings. Zondags kwamen er echter bij ons mensen over de vloer die niet uit de streek afkomstig waren en met wie je ook moest kunnen communiceren. Dan spraken we Nederlands, onze zondagstaal. Nog steeds spreek ik het liefst Gronings. Maar we gaan niet kwezelen dat Gronings zo'n mooie taal is, hè? Een taal is zo mooi als de mensen die haar spreken en zingen.”

Het concert van Zuver Wotter in Winschoten begint maandag 4 mei om 21.00 uur. Nadere informatie en het bestellen van toegangskaarten: 050-5711499

90 1-5-98